Prejemniki Čopovih nagrad

2017

PLAKETA ZBDS
MATIJA ČOP

Nekje in nekdaj se je beseda dotaknila srca in nastala je pravljica.
Nekje in nekdaj se je pravljica skrila med drevesa in nastala je knjiga.
Nekje in nekdaj se je knjiga prebila do knjižničarke in nastala je čarovnija.
Nekje in nekdaj se je čarovnija prebila do vseh nas in nas odpeljala v drugi čas.

Čas, ko besede rodijo dejanja in misli peljejo vedno dva koraka naprej.
Čas, ko knjižničar pelje zgodbo naše stroke v drugi čas.
Čas, ko težko dosežeš karkoli sam.
Čas, ko glagol *soustvarjati* veže vse nas.

Veže ali zavezuje ali povezuje ali navezuje?
Vsi ti glagoli nam prinašajo zavezo odgovornosti, spoštovanja, sodelovanja in človečnosti.
Vsi ti glagoli povedo, da je vedno človek, posameznik, tisti, ki premika, povezuje in zavezuje.
Vsi ti glagoli so za nas vzgled v naših nagrajencih.

Vsako ime na seznamu prejemnikov Čopovih nagrad je nepozabna zgodba o uresničevanju osebnega poslanstva. Čopov nagrajenec je eden tistih posameznikov, ki vso svojo osebno predanost, znanje, veselje in izkušnje uporabi za preseganje mogočega ter pripelje do bogatenja knjižnične dejavnosti, ki je v današnji družbi temelj demokracije ter dostopnosti do znanja, osebne rasti, kulturnega življenja in socialne vključenosti.

Biti prejemnik Čopove nagrade je čast in hkrati odgovornost, kajti za vedno si mejnik v strokovnem razvoju in Tvoj presežek piše zgodovino in ustvarja prihodnost.

Sabina Fras Popović
predsednica Zveze bibliotekarskih društev Slovenije

Čopova diploma za leto 2017

Maja Logar

Bibliotekarska specialistka Maja Logar ima 20 let delovnih izkušenj v knjižnični dejavnosti. Leta 2000 je prevzela vodenje službe za mlade bralce v Mariborski knjižnici. S poglobljenim strokovnim delom in izjemno tankočutnostjo vpliva na oblikovanje kriterijev vrednotenja mladinske literature, tudi v procesu klasifikacije, in jo skuša približati mlademu bralcu. Tega, v skladu z izhodišči službe za mlade bralce, postavlja v središče pri izvedbi najrazličnejših oblik dejavnosti, ki jih povezuje s promocijo knjižnične zbirke in značilnostmi lokalnega okolja.

Njeno delovanje ni omejeno samo na lokalno okolje, ampak je izrazito naravnano v nacionalno delovanje in povezovanje. Aktivna je pri načrtovanju in realizaciji projektov na nacionalnem nivoju, pri čemer sta v ospredju projekta *Pravljični večeri za odrasle* in *Pravljični dan s pravljično šolo*. Pravljična šola predstavlja inovativen prispevek pri strokovnem usposabljanju mladinskih knjižničarjev. Zasnova Pravljične šole je praktična nadgradnja temeljnih izhodišč službe za mlade bralce in prepoznavanje pomanjkanja organiziranega strokovnega usposabljanja in prepletanja dobrih praks za določen profil knjižničarjev.

Maja Logar je vsa leta razvijala smernice za razvoj mladinskega knjižničarstva v Mariborski knjižnici, pri čemer je sledila sodobnim strokovnim trendom, te pa prenašala v širši slovenski prostor. Aktivno je sodelovala pri oblikovanju Sekcije za mladinsko knjižničarstvo pri ZBDS, kjer je bila v zadnjih dveh mandatnih obdobjih tudi članica

Izvršnega odbora te sekcije. Tesno je tudi njeno sodelovanje s Sekcijo za šolske knjižnice pri ZBDS, s Pionirsko – centrom za mladinsko književnost in knjižničarstvo pri Mestni knjižnici Ljubljana, z Društvom Bralna značka Slovenije, Prežihovo bralno značko ter s študijsko skupino šolskih knjižničarjev pri Zavodu Republike Slovenije za šolstvo.

Majo Logar odlikuje odlično in poglobljeno poznavanje mladinske literature in mladinskega knjižničarstva, kar potrjuje tudi njeno aktivno sodelovanje v žiriji za nagrado *Večernica* in v uredništvu revije *Otrok in knjiga* ter sodelovanje pri izvedbi študijskih vsebin za mladinsko književnost s poudarkom na mladinskem knjižničarstvu na Univerzi v Mariboru.

Njena visoka strokovna usposobljenost se zrcali tudi v dveh zbornikih. *Sedi, povem ti eno pravljico*, je plod sodelovanja Maje Logar z Ljobo Jenče. Drugi zbornik, *Splet znanja in domišljije: zbornik ob petdesetletnici mladinskega knjižničarstva v Mariboru: 1953–2003*, pa je nastajal raziskovalno, pri čemer je Maja Logar kot urednica zbornika tesno sodelovala z nekdanjo direktorico Mariborske knjižnice Darjo Kramberger in drugimi mariborskimi knjižničarji, v njem pa podala izostren pogled na mladinsko knjižničarstvo v Mariboru v obdobju 50-ih let. Zbornika predstavljata temeljni in unikatni deli za področje mladinskega knjižničarstva in proučevanja umetnosti pripovedovanja v nacionalnem prostoru.

Za neprecenljiv prispevek k razvoju mladinskega knjižničarstva ji Komisija za Čopove diplome, Čopova priznanja in Čopove plakete podeljuje Čopovo diplomo za leto 2017.

Čopova diploma za leto 2017

mag. Darja Lavrenčič Vrabec

Mag. Darja Lavrenčič Vrabec, diplomirana slovenistka in bibliotekarka, se je z mladinskim knjižničarstvom srečala leta 1986 kot študentka na delu v Pionirski knjižnici, enoti Knjižnice Otona Župančiča, kjer se je dobro leto kasneje zaposlila kot informatorka. Delo na izposoji in sodelovanje s kolegi, kot so bili Saša Vegri, Dane Zajc, Vojko Zadravec, Breda Mahkota, Tanja Pogačar in Silva Novljan, jo je uvedlo v jedro strokovne problematike mladinskega knjižničarstva. Kasneje je prevzela vodenje Pionirske knjižnice, od združitve ljubljanskih splošnih knjižnic pa opravlja delo vodje Pionirske – centra za mladinsko književnost in knjižničarstvo ter vodje Oddelka za otroke in mladino Knjižnice Otona Župančiča v Ljubljani. Magistrski naslov je pridobila z magistrskim delom *Tabuji v slovenski mladinski prozi*.

Verjetno ni slovenskega knjižničarja, bibliotekarja, založnika in podpornika knjižnic, ki bi ne poznal Darje Lavrenčič Vrabec in njenega doprinosa k slovenski mladinski književnosti in knjižničarstvu. V svoji 30-letni strokovni karieri kontinuirano gradi in sodeluje pri *Priporočniku za branje kakovostnih mladinskih knjig* kot urednica in vodja uredniškega odbora Priročnika; pri *Strokovnih sredah*, kjer je nepogrešljiva vodja, koordinatorka in predavateljica; pri *Slovenskem knjižnično-muzejskem MEGA kvizu*, kjer deluje kot članica delovne skupine muzealcev in bibliotekarjev ter kot avtorica posameznih vsebinskih sklopov. S pripravo vsakoletne bralno-spodbujevalne akcije ob 2. aprilu, mednarodnemu dnevu knjig za otroke, skupaj s Slovensko sekcijo IBBY skrbi za promocijo mladinske književnosti med mladimi bralci. Strokovno

sodeluje pri izboru in pripravi razstave »Bologna po Bologni«, ki jo s knjigarno Konzorcij ter Slovensko sekcijo IBBY uspešno pripravlja že 25 let. S sodelavci Pionirske je strokovno domislila in izpeljala novo postavitev leposlovnega gradiva za otroke in mladino, ki so jo prevzeli vsi mladinski oddelki v Mestni knjižnici Ljubljana. Pred časom je skupaj s sodelavci sprožila tudi javni apel o primanjkljaju kakovostnih izvirno slovenskih poučnih knjig, saj je Pionirska edina ustanova v slovenskem prostoru, ki s priznanjem Zlata hruška opozarja na pomen kakovostnih leposlovnih in poučnih knjig za otroke in mladino. Omenjeno priznanje Zlata hruška je plod dolgoletnega dela z vrednotenjem otroške in mladinske literature ter je postalo prepoznavna in želena znamka med založniki in bralci.

Ob vseh naštetih projektih, sodelovanjih ter obsežni bibliografiji in dolgem seznamu izvedenih predavanj, Darjo Lavrenčič Vrabec odlikujejo izjemne osebnostne lastnosti in strokovne sposobnosti, zaradi katerih jo vabijo v mnoge odbore, komisije in žirije.

Magistrico Darjo Lavrenčič Vrabec lahko v sodobnem jeziku poimenujemo kar legenda mladinske književnosti in knjižničarstva. Za izjemen doprinos k razvoju knjižnične dejavnosti ter prispevek k dvigu ugleda slovenskih splošnih knjižnic in krepitvi položaja knjižničarjev ji Komisija za Čopove diplome, Čopova priznanja in Čopove plakete podeljuje Čopovo diplomo za leto 2017.

Čopovo priznanje za leto 2017

Marjan Gujtman

Bibliotekarski specialist Marjan Gujtman je zaposlen kot sekretar v sektorju za muzeje, arhive in knjižnice na Ministrstvu za kulturo. Vsa njegova poklicna pot je povezana s knjižnicami in knjižničarstvom. Leta 1986 se je zaposlil v Knjižnici Domžale, ki jo je v letih od 1995 do 2007 tudi vodil. V času, ko je opravljal naloge direktorja, so bile zgrajene knjižnice v Domžalah, Šentvidu pri Lukovici in v Trzinu, prenovljena pa je bila tudi knjižnica v Mengšu. Ob rednem delu se je ukvarjal z bibliopedagoškim delom ter za soavtorstvo strokovnega priročnika *Blazno resno o knjigah in knjižnicah* leta 1997 prejel Kalanovo nagrado.

Zmeraj ga je odlikovala posebna skrb za zadovoljstvo uporabnikov ter zaposlenih. Skrbel je tudi za osebno strokovno rast, zato je temeljito spoznal vse procese dela. Ob vodenju knjižnice je skrbel tudi za strokovno nabavo in obdelavo gradiva ter za urejanje domoznanske zbirke. Kot direktor se je uveljavil v strokovnih krogih ter opravljal številne pomembne funkcije, če omenimo zgolj predsedovanje Zvezi splošnih knjižnic in članstvo v Izvršnem odboru Sekcije za splošne knjižnice pri ZBDS.

Marjana Gujtmana zaznamuje izjemno poznavanje knjižničarstva. V slovenskem knjižničnem prostoru je eden nepogrešljivih strokovnjakov, saj dobro pozna knjižnično mrežo, delovanje knjižnic, njihove potenciale za razvoj in tudi pravno formalne okvire. Je dragocen sodelavec, ki predvsem zaradi svoje človečnosti razbija stereotipe o birokratizaciji ministrstev, in na katerega se je mogoče obrniti ne glede na težave in probleme, ki se pojavljajo.

Za izvirne strokovne pristope in posebne zasluge pri popularizaciji knjižničarstva, krepitvi ugleda knjižničarske stroke v javnosti in pri razvoju njene dejavnosti mu Komisija za Čopove diplome, Čopova priznanja in Čopove plakete podeljuje Čopovo priznanje za leto 2017.

Čopovo priznanje za leto 2017

mag. Marijan Špoljar

Mag. Marijan Špoljar, diplomirani teolog, je svojo pot v knjižničarstvu začel leta 1996 kot bibliotekar informator v Mestni knjižnici, nekdanji enoti Knjižnice Otona Župančiča. Z magistrskim delom *Biblioterapija v splošni knjižnici* je leta 2003 pridobil magistrski naziv, leto kasneje pa postal vodja Mestne knjižnice. Vodil jo je vse do preselitve v skupne prostore Knjižnice Otona Župančiča na Kersnikovi ulici v Ljubljani. Ob združitvi ljubljanskih splošnih knjižnic v enoten zavod leta 2008 je nastopil mesto bibliotekarja analitika. Njegov zadnji pridobljeni strokovni naziv je nižji bibliotekarski svetnik.

Marijana Špoljarja odlikuje širok spekter poglobljenega poznavanja bibliotekarske stroke in knjižnično informacijskega sistema. V Mestni knjižnici Ljubljana skrbi za mentorstva študentom bibliotekarstva ter pripravlja programe mentorstva v okviru prakse ERASMUS+. Pripravlja in koordinira strokovno izmenjavo zaposlenih med Mestno knjižnico Ljubljana in Mariborsko knjižnico. Aktivno sodeluje v različnih delovnih skupinah ter vodi ožjo delovno skupino za Cobiss pri Združenju splošnih knjižnic. V letih 2016 in 2017 je opravljal delo predsednika uredniškega sveta revije Knjižnica.

Pri svojem delu posebno pozornost posveča podatkom o izvajanju informiranja o gradivu in iz gradiva. Aktivno je sodeloval pri pripravi modela beleženja informacij z aplikacijo BelInfo, ki je edinstvena v slovenskem knjižničnem prostoru. Zanimajo ga

novi pristopi in interpretacije, ki so usmerjene k uvajanju novih knjižničnih storitev. Zasnoval je metodologijo modela vrednotenja knjižnične zbirke, ki ga je knjižnica testirala v letu 2017.

Za prispevek k razvoju knjižnične dejavnosti in dvigu ugleda slovenskih splošnih knjižnic mu Komisija za Čopove diplome, Čopova priznanja in Čopove plakete podeljuje Čopovo priznanje za leto 2017.

Čopovo priznanje za leto 2017

Tomaž Bešter

Tomaž Bešter, diplomirani filozof, je svojo knjižnično kariero pričel v Osrednji knjižnici Kranj, od leta 2009 pa je zaposlen v Narodni in univerzitetni knjižnici. Dela kot bibliotekar v Centru za informacijske storitve, kjer sta njegovi glavni nalogi informacijsko delo in pomoč uporabnikom pri iskanju gradiva ter uporabi informacijskih virov. Poleg dela z uporabniki aktivno sodeluje pri izobraževanju začetnikov v bibliotekarski stroki ter pri permanentnem izobraževanju knjižničarjev, in sicer s tečaji o sodobnih spletnih orodjih, družbenih omrežjih in novih medijih.

Zanimajo ga predvsem teme s področja sodobnih medijev, etike, branja, uporabe IKT v knjižnicah in promocije knjižničnih storitev. Tomaž Bešter je avtor številnih strokovnih prispevkov s področja bibliotekarske stroke, sodeloval je pri prevajanju razvojnih smernic *Knjižnice za slepe v informacijski dobi* ter prevedel *Smernice IFLA za digitalno referenčno službo*. Sestavil je tudi obsežno *Bibliografijo prevodov pravljic bratov Grimm v slovenskem jeziku*. V Knjižničarskih novicah predstavlja nove publikacije s področja bibliotekarstva, obvešča o elektronskih informacijskih virih ter orodjih za odkrivanje informacij in poroča o pomembnejših dogodkih v stroki.

Na spletnih družbenih omrežjih skrbi za odmevnost delovanja Narodne in univerzitetne knjižnice in ostalih knjižnic, na svojem spletnem dnevniku *Konteksti* redno objavlja prispevke s predstavitvami slovenskih in tujih knjig. Je aktivni član Društva

bibliotekarjev Gorenjske, v letu 2016 je sodeloval pri izdaji spominskega zbornika Društva, deluje v komisiji za terminologijo pri ZBDS in je aktiven pri ostalih dejavnostih Zveze.

Za aktiven prispevek k razvoju knjižnične dejavnosti mu Komisija za Čopove diplome, Čopova priznanja in Čopove plakete podeljuje Čopovo priznanje za leto 2017

Čopova plaketa za leto 2017

Društvo bibliotekarjev Gorenjske

Društvo bibliotekarjev Gorenjske je bilo ustanovljeno leta 1968, takrat pod imenom Društvo bibliotekarjev Kranj, kot eno prvih samostojnih slovenskih bibliotekarskih društev. Leta 1976 je dobilo svoje sedanje ime in leta 2016 praznovalo 40-letnico tega preimenovanja.

Društvo si ves čas svojega obstoja aktivno prizadeva za razvoj knjižničarstva in utrjevanje njegovega položaja v družbi. To mu uspeva z rednim, ažurnim in strokovnim delovanjem na mnogih bibliotekarskih področjih, promocijo bibliotekarstva kot stroke in dejavnosti, izražanjem pripadnosti bibliotekarskemu poklicu, družbene in profesionalne odgovornosti ter višanjem ravni profesionalen zavesti. Uvaja inovacije in izboljšave v knjižnično delovno okolje, delovne postopke in procese. Organizira številne strokovne, izobraževalne in kulturne dejavnosti, dogodke in prireditve, namenjene tako knjižničarjem in drugim strokovnjakom kot tudi široki javnosti. Povezuje svoje člane ter jih redno obvešča o svojih dejavnostih.

Pri svojih aktivnostih vseskozi sodeluje z drugimi področnimi društvi v okviru ZBDS, z ZBDS samo ter z drugimi strokovnimi organizacijami in društvi v soseščini ter širše, kar se kaže v mnogih skupnih akcijah in kampanjah. Promovira in udejanja informacijsko ter bralno opismenjevanje, podpira bralno kulturo. Delovanje društva je vseskozi javno in transparentno, za kar skrbi z rednim in stalnim obveščanjem preko tradicionalnih ter sodobnih medijskih poti. Tako namen delovanja društva

presega zgolj uresničevanje interesov njegovih članov, temveč pomeni aktivno delovanje v javnem interesu na področju knjižničarstva, kulture in izobraževanja.

Društvo bibliotekarjev Gorenjske izpolnjuje štiri od šestih kriterijev za dodelitev Čopove plakete: prispevek k razvoju knjižnične dejavnosti, podpora prizadevanjem za razvoj knjižničnih storitev, prispevek k dvigu informacijske pismenosti prebivalstva, prispevek h krepitvi sodelovanja in povezovanja knjižničarjev. Za dolgoletno uspešno delo Komisija za Čopove diplome, Čopova priznanja in Čopove plakete podeljuje Čopovo plaketo za leto 2017 Društvu bibliotekarjev Gorenjske.

Čopova plaketa za leto 2017

Narodna in univerzitetna knjižnica

Narodna in univerzitetna knjižnica, slovenska nacionalna knjižnica, ima v slovenskem knjižničnem sistemu posebno mesto, odgovornost in strokovne kompetence, pomembne pri razvoju sistema kot celote, posameznih knjižnic in drugih organizacij, pa tudi posameznikov, strokovnjakov za najrazličnejša področja v njeni domeni. Njene dosežke je težko opisati na kratko, saj so, po besedah predlagateljev, izjemno pomembni, strokovno obsežni in presegajo le lokalni ali državni nivo oziroma posegajo tudi v mednarodno strokovno okolje ter imajo zaradi tega pomemben vpliv na vse knjižnice v sistemu ter preko tega na vse prebivalce. Tudi zato, ker knjižnica poleg nacionalne funkcije opravlja tudi funkcijo glavne univerzitetne knjižnice za področji humanistike in družboslovja.

Leta 1947 je bila Narodna in univerzitetna knjižnica tudi prizorišče ustanovnega sestanka Društva bibliotekarjev Slovenije, predhodnika ZBDS, in od takrat nenehno in izdatno podpira knjižničarsko društveno dejavnost in sodeluje pri izvedbi društvenega programa, izdajanju edine slovenske znanstvene revije s področja bibliotekarstva in informacijske znanosti ter spodbuja in omogoča sodelovanje svojih sodelavcev v organih ZBDS. Vseh sedemdeset let je v njej tudi sedež ZBDS. Vse to predstavlja dodano vrednost njenemu rednemu delovanju, obenem pa je sestavni del njene

družbene odgovornosti. ZBDS priznava, da je Narodna in univerzitetna knjižnica njegova največja in zvesta podpornica, brez katere si svojega delovanja pravzaprav ne more predstavljati.

Narodna in univerzitetna knjižnica izpolnjuje in presega vse kriterije za dodelitev Čopove plakete: prispevek k razvoju knjižnične dejavnosti, podpora prizadevanjem za razvoj knjižničnih storitev, prispevek k dvigu informacijske pismenosti prebivalstva, prispevek h krepitvi sodelovanja in povezovanja knjižničarjev, večletno sponzoriranje delovanja ZBDS ali njenih akcij ter donatorstvo. Za dolgoletno uspešno delo Komisija za Čopove diplome, Čopova priznanja in Čopove plakete podeljuje Čopovo plaketo za leto 2017 Narodni in univerzitetni knjižnici.

Uredili:
Sabina Fras Popović in Damjana Vovk

Založila in izdala:
Zveza bibliotekarskih društev Slovenije

Za izdajatelja:
Sabina Fras Popović

Oblikovanje:
Grafični atelje Visočnik

Tisk:
Dravski tisk

Naklada:
200 izvodov

Izšlo s podporo Ministrstva za kulturo Republike Slovenije.

Čopove nagrade

Čopove diplome, Čopova priznanja in Čopove plakete so najvišje državne nagrade za izjemne uspehe na področju knjižničarstva. Poimenovane so po slovenskem knjižničarju in učenjaku Matiji Čopu.

Čopova diploma se podeli za izredno pomembno življenjsko delo na področju knjižničarstva, ki je širšega pomena in prispeva k ugledu in napredku knjižničarske stroke. Čopove diplome se podeljujejo posameznikom, ki so člani rednih ali pridruženih članov Zveze. Posameznik jo lahko prejme le enkrat.

Čopovo priznanje se podeli za enkratne dosežke, ki so plod izvirnih strokovnih pristopov ali za posebne zasluge pri popularizaciji knjižničarstva, krepitvi ugleda knjižničarjev, knjižnic in knjižničarske stroke v javnosti ter za zasluge pri razvoju knjižnične dejavnosti. Čopova priznanja se podeljujejo posameznikom, ki so člani rednih članov Zveze, rednim članom Zveze ter pridruženim članom Zveze, izjemoma pa tudi drugim organizacijam, ki podpirajo delovanje Zveze in njenih članov oziroma imajo posebne zasluge za popularizacijo in napredek knjižničarske stroke. Čopovo priznanje lahko posameznik ali organizacija prejmeta večkrat.

Čopova plaketa se podeli tistim podpornikom (sponzorjem, donatorjem, društvom, ustanovam ipd.) Zveze, ki s svojimi aktivnostmi spodbujajo in podpirajo delovanje Zveze.